

Camí de la font del Pi

En la guia d'itineraris de Montserrat publicada per la Revista Montserratina, Montserrat. Itinerari, 1909, al descriure el camí entre els *monestirs de Santa Maria* i el de *Santa Cecília* es comenta que a la dreta hi ha un viarany que té algunes bifurcacions i una d'elles porta a la *font del Pi*. Es comenta que aquesta font acostuma a estar sempre seca.

En aquesta guia al descriure l'itinerari XI que va del *monestir de Santa Maria* al *monestir de Santa Cecília*, es diu: “(es) segueix la carretera, y passat el torrent de Caball Bernat, en el vèrtex del primer ángul sortint de la carretera, sobre l'antiga y pesada baxada dels matxos, se troba un camí á la dreta, que als 100 passos se parteix de nou; el de l'esquerra passa per la font del pi (ara casi sempre sens' aygua) y torna á pujar á la carretera sota les roques del Hospitalet (Excursió XXIII); el de la dreta baxa ràpidament pel Canfranch fins a trobar la carretera de Monistrol, tocant a la Masía de la Creu (Exc. VII.A.). Aquest tros de camí es el final de l'antiquíssima dressera de l'Angel, y en alguns indrets se conserven encara restos de l'antich emepedrat”. D'aquesta descripció, on hi ha molta informació força interessant per esbrinar la història d'alguns camins montserratins, ara interessa comentar allò que fa referència a la *font del Pi*, però és evident que dóna forces pistes per identificar avui les restes d'aquest sistema de camins i revisar la toponímia d'alguns d'ells, especialment el que avui es coneix com la *Baixada dels Matxos*.

L'actual traça del camí de la *font del Pi* sembla associat a l'existència de la *Colònia Puig* i, en concreto, del seu hotel. En el mapa de Joaquim Carrera de finals del segle XIX no hi figura aquest camí. En el mapa de Joan Cabeza, editat el mateix any, 1909 complementant la guia esmentada, es localitza aquesta font en un camí que surt de la carretera del *monestir de Santa Maria a Monistrol de Montserrat* en l'entorn de la *Masia de la Creu*, posteriorment transformat en *Hotel Colònia Puig*, i s'enfila cap a la *carretera de can Maçana* on acabava just a sota de l'indret conegut com la *Bateria de l'Hospitalet* i la *Roca de l'Hospital*. Aquest camí té unes interessants particularitats que mereixen ser explorades per determinar alguns detalls de la traça real del sistema de camins d'aquest indret. Com és, per exemple, la seva connexió amb el que avui s'anomena camí de la *Baixada dels Matxos*, determinar si aquest darrer la toponímia d'aquest camí és la correcta, sinó és així ¿on s'ha de situar correctament la baixada dels matxos?.

Respecte la *font del Pi*, el mapa de Joan Cabeza situa la font sota el camí i en el marge dret d'un torrent que, tot i que no ho diu, és el *torrent dels Arítjols*.

En una guia de Montserrat publicada per l'abadia montserratina l'any 1943 amb el nom de Guia de Montserrat en l'apartat d'itineraris s'esmenta, al parlar de la *drecera de l'Àngel*, descriu que aquest camí, venint de *Monistrol de Montserrat*, puja "por la cima de la Serra de Canfranch; sale frente al Hotel Marcet, donde atravesando la carretera, prosigue por la derecha del Hotel y Colonia Puig, trepando por el recuesto hasta una bifurcación, cuyo ramal derecho conduce a la Font del Pi, muy escasa en tiempo seco, al pie mismo de la estación inferior del Aereo de San Jerónimo, mientras que el ramal de la izquierda sale al Torrent del Cavall Bernat, en el paraje llamado Baixada de los Matxos". Aquesta descripció confirma el detall, insinuat en altres descripcions antigues de camins, que la *drecera de l'Àngel* continuava més enllà de la *carretera de Monistrol de Montserrat*, molt més moderna que la *drecera*, enfilant-se per acabar a la *carretera de can Maçana*. Després, el temps ha transformat el sistema de camins d'aquest indret i ha donat entitat de camí a la *Baixada dels Matxos*, ha mig perdut el *camí de la font del Pi* i ha fet acabar la *drecera de l'Àngel* a la *carretera de Monistrol de Montserrat*.

Ramon de Semir també representa, en la seva cartografia de 1949, la *font del Pi* i el seu camí. Bàsicament el camí dibuixat per en Ramon de Semir és similar al de Joan Cabeza, encara que col·loca la cruïlla del camí de la *font del Pi* amb el camí de la *baixada dels Matxos* molt més propera a la *Colònia Puig*. També difereix amb Joan Cabeza sobre la posició de la font situant-la per damunt del camí i al marge esquerra del torrent, ara identificat com *torrent dels Arítjols*. Segons Ramon de Semir el camí finalitza a la *carretera de can Maçana* davant mateix de l'estació inferior de l'*aeri de san Jeroni*. Al mateix any que Ramon de Semir publicava el seu mapa, Llorenç Estivill editava una guia sobre escalades i itineraris a Montserrat, Montserrat, 1949; en la descripció de l'itinerari nº 8, Monistrol-Montserrat per la *drecera de l'Àngel* esmenta l'existència de la *font del Pi*. Parlant de la *drecera de l'Àngel* diu "sale luego frente al Hotel Marcet y allí vuelve a atravesar la carretera para proseguir por la derecha del hotel y llegar a la Colonia Puig. Hoy día, para llegar desde tal punto al Monasterio, debemos trepar hasta dar con la bifurcación cuyo ramal derecho conduce por la font del Pi ya citada, de escasas aguas en tiempo seco, situada al pie mismo de la estación inferior del funicular de Sant Jerónimo. El ramal de la izquierda desemboca al

Torrent del Cavall Bernat, en el punto conocido por Baixada dels Matxos". En els primers mapes de l'Alpina, es representa la font i el seu camí seguint l'esquema proposat per Ramon de Semir. Però a partir de la cartografia de 1996 ja es deixa de representar la font i el seu camí.

La majoria de descripcions de la *Font del Pi* en les guies d'excursionisme presenten la font com un deu generalment sec. Aquesta descripció contrasta amb algunes notícies, generalment relacionades amb la *Colònia Puig*. En diversos anuncis d'aquesta colònia a inicis del segle XX s'esmenta que tenen fonts pròpies. Sense dir quines són, és implícit que una d'elles és la *font dels Monjos*. En un primer moment s'esmenta la *font del Monjos* com la més important aportació d'aigua, però més endavant s'esmenta que s'han trobat varies fonts que amplien l'abastament d'aigua a la colònia. Però és evident que hi havien altres fonts que alimentaven una gran cisterna i un sistema de bombeig que subministrava aigua a les cases de la *Colònia Puig*. Fins i tot, durant el temps de la gran sequera dels anys 1924 i 1925 la *Colònia Puig* anunciava que allí no hi faltava aigua. Durant un cert temps els anuncis explicitaven la riquesa de les fonts de la colònia i certificaven, amb estudis científics, la seva qualitat.

Amb tota aquesta informació s'ha intentat localitzar la *Font del Pi* i identificar el *camí de la font del Pi*. A més de la informació topogràfica disponible estenia la referència publicada en el llibre *Ermites i fonts montserratines* escrit per Pere Bosquets i editat per l'editorial Montblanc l'any 1967. A la pàgina 96 es descriu la *Font del Pi* en aquests termes: "*mina construïda al final de la drecera de l'Àngel, prop del seu enllaç amb la carretera, sota l'estació inferior del funicular aeri de Sant Jeroni. Cal refiar-se només en la temporada de gran pluges, puix que han malmès l'obra de conducció moltes vegades i no es pot aprofitar-se més que quan ve en gran quantitat. El dibuix reproduïx al viu els mals tractes rebuts per mans barroeres*". La descripció proporcionada per Pere Bosquets afirma que la *drecera de l'Àngel*, a diferència de tal com s'entén avui, continuava pujant per darrera de la *Colònia Puig* fins arribar a la *carretera de can Maçana*, l'actual BP-1103. A més, diu que la font està en situació molt precària, això es deu als mals tractes rebuts per mans barroeres. En el dibuix es pot apreciar que la font pròpiament era una mina, com es comú en algunes de les fonts que es troben per aquests indrets i que tenen, o han tingut, un important aprofitament.

En resum, el *camí de la font del Pi* és un caminó, avui en desús i enviat per la brolla, que connectava antigament l'*hotel de la Colònia Puig* amb la *carretera de*

can Maçana just després de passar per la *font del Pi* situada per sota la *carretera de can Maçana* a l'alçada de l'*esperó de la Bateria Alta*, indret on avui la carretera passa per dins d'un túnel. Sembla que aquest corriol fou construït per facilitar l'accés dels estadants de l'*hotel de la Colònia Puig* primer a la *font del Pi* i després, si s'esqueia, a l'estació inferior de l'Aeri de sant Jeroni. El tancament de l'hotel contribuí a la degradació del camí, tot i que és encara identificable i manté un cert vestigi del que havia estat. Les obres d'ampliació de la *carretera de can Maçana*, promogudes els anys 70 del segle passat per la Diputació de Barcelona, colgaren lamentablement la font sota una ingent quantitat de runa i malmeteren la part final superior del camí. En una altra nota, la dedicada a la *Baixada dels Matxos*, es comenta com la traça actual del *camí de la font del Pi* està relacionada amb la transformació del tram final de la *drecera de l'Àngel*, el tros que va des de la *carretera de Monistrol de Montserrat* a l'alçada de l'*Hotel de la Colònia Puig* fins la *carretera de can Maçana*, que donà origen a la *Baixada dels Matxos*.

[Camí de la font del Pi format GPX](#)

[Camí de la font del Pi format KML](#)